

& viscida sive crassa, hæc generatur quando fluida vel à restagnatione longiori, vel ab ambiente frigore, vel à cibis frigidis viscidis & glutinosis incrassateit & coagulatur. Provocat ad examen, & excipit

lympham in ventriculo & intestinis, quia ita immixta & aliis humoribus, sic in ventriculo adjunctum habet Spiritum acidum, in intestinis bilem & succum pancreaticum, & pura ibidem inveniri nequit.

LIBRI PRIMI

DE

Capitis Affectionibus.

CAP. I.

De Epilepsia.

A Morbi vehementia vocatur etiam morbus Hercules, ab ejus magnitudine morbus sacer; Sacer enim significat etiam magnum. Aut sacra fames, i. e. magna.

Nonnulli Theologi in ea sunt opinione, omnes Dæmoniacos, quorum mentio fit in Sacra Scriptura, fuisse Epilepticos, & morbi hujus curationem dici Spiritus malefici ejectionem & Exorcismum. Sæpius enim tot monstrosa adfunt hoc in morbo symptomata, ut pro obsessis habeantur, sic vidimus Epilepticam cælibem adhuc corpore obeso pradam, succique lascivialis & libidinosi plenam, quæ tantas pressa est convulsiones abdominis & collicontorsionem, cum omnimoda avert. Sæpius, ut à primis Medicis pro obsessis habita fuerit. In ipso enim paroxysmo inter esulatus & clamores peregrina quadam vocabula protulit, quæ tamè paulò post adhibitis convenientibus remediis aliquândiu convulsi.

Omnia enim hæc à causis naturalibus fuisse orta semper hæcenus credidi, & me magis mea in opinione confirmavit Ro-

dericus à Castro in suo de affectibus mulierum erudito tractatu c. 2. l. 2. de Epilepsia ex utero.

Videtur itaq; hoc in affectu divini quid latere, quod nec dici nec scribi possit, præprimis illis, qui in quatuor humoribus vulgaribus circa morborum explicationem quiescunt. Et nemo negabit Dæmonem monstruosius istiusmodi ex Dei permisu nisi morbis adtorquendos homines, talique sub larva plurimis imponere malignum illum Spiritum, humani generis hostem æternum.

Definitio.) Medici contenti sunt explicatione, & clara ac perspicua descriptione, sive illa Legibus Logicorum conformis sit sive nõ, modo sit ita clara, ut affectus natura inde clare & distincte percipi possit.

Convulsio.) Proprie loquendo non est convulsio, quæ est membri alicujus contractio, permanens & dolorosa, ut in Tetano &c. Explicata vero per motum convulsivum potest stare loco generis.

Plerarumque.) Nonnunquam totum corpus cum omnimoda sensuum exteriorum

norum & interiorum & ablatione convellitur, sæpius etiam & quidem frequentius pleræque partes convulsivæ moventur, brachium, pedes, digiti, caput: vidi in quibus sola facies & poulsum oculi cum frontis mulculis convellebantur.

Plerumque læsione.) Rectius definitur per functionum animalium læsionem ad tempus, sive detentionem, quam per abolitionem, ubi enim tales functiones planè abolitæ sunt, vix vita superstes erit. Neque semper omnium adest sensuum læsio, sed aliquorum, sæpius mens remanet, & sensus constant, partibus interim sub capite mirum in modum convulsis: sæpius tactus & visus lædantur, salvo manente auditu, ut ægri audiant quæ dicantur, nihil tamen sentiant, videant neque loqui possint, quod aliquoties in Epilepsia scorbutica sive hypochondriaca observavi: vide Exemplum de moniali à Riverio allegatum in sua praxi.

Cæteram hic producit subjectum morbi sive pars affecta affirmativum & negativum. Affirmativum est cerebrum & consequenter nervi. Negativum membranæ sive cerebri meninges, quæ intelliguntur per cerebri membranas.

Sed gravissima hic movetur controversia, si cerebrum est pars affecta & subjectum; an tota ejus substantia, an secundum aliquas partes afficiatur? Siquidem in cerebro latere causam videmus à subitanea illa *œvasione* & functionum animalium læsione. Authores in diversas abeunt sententias, dum aliqui ventriculos cerebri, aliqui totum medullam, aliqui vero membranas cerebri in vestientes accusant.

Priori sententiæ addictus fuit Galenus, quem alii secuti sunt Sennertus & Riverius eam sententiæ etiam exculant, & ad

adversariorum argumenta respondent, quæ responsiones nequaquam satisfaciunt multorum expectationi: Nam si obstructio horum ventriculorum esset causa Epilepsia, quare illi, quorum in ventriculis cerebri post mortem fuit inventa tanta humoris copia, non fuere Epileptici. Quare inde non soporosus quidam potius excitaretur affectus quàm Epilepsia, quare non desineret statim post patoxytum in paralyfin. Respondet quidè Riverius, admittendo imperfectam ventriculorum cerebri obstructionem, & accusando facultatem expultricem, vel ob humorum copiam non insurgentem in apoplexia, in epilepsia verò irritatam insurgere &c. Sed hæc quæ de facultate expultrice dicuntur, sunt scopæ dissolutæ.

Accedit hoc, quod cerebrum tanquam pars mollis & laxa non ita possit constringi & convelli, ut materia quædam peccans tali insigni conatu excutiat, id enim cerebri mollities nunquam admittit, quæ ratio etiam secundam opinionem perstringit. Non enim sequitur, causa Epilepsia morbifica hæret in cerebro: Ergo cerebrum est subjectum primarium, quia nonnulla sunt in cerebro, quæ non pertinent ad cerebri essentialè constitutionem, v. g. Spiritus animales, Neq; et à sequitur, partes nervosæ ita convelluntur, Ergo etià ipsum cerebrum; quia longe alia est constitutio partium nervosarum, quam ipsius cerebri.

Tertia opinio primo intuitu videtur probabilior, dicunt enim, meninges à maligna quadam aura constringi, sicq; ipsum comprimere cerebrum, unde pori clauduntur, ut cessent omnes actiones animales, & quia caudices nervorum exortantur ex appendice meningum, totum sic genus nervosum convelli.

Nn 2 Verum

Vcrum obstant nonnulla quæ hanc opinionem evertunt 1. *meninges* & quidem *dura mater firmiter adhaeret cranio*. Pia etiam mater membranarum connexa ita contrahi nequit, ut talis cerebri compressio oriatur, ita ut utraque membrana magnam sui partem sit immobilis.

2. Multi in cephalgia conqueruntur de tali membranarum contractione & cerebri compressione, als wann ihnen das Hirn zusammen gezogen wäre / neque tamen sunt epileptici.

3. Meninges sæpius multa ferunt in vulneribus capitis, cranii fractura, meningis ipsius læsione, neque tamen talis motus convulsivus inducitur, quis ergo diceret à sanguine vel vaporibus facilius contrahi meninges, quam à læsione à ferro, sanie &c.

Et in levi sive imperfecta epilepsia, in qua ratio manet integra, non conqueruntur ægri de tali contractione spasmodica, sed potius de cerebri quadam inflatione & spirituum tumultuosa explosione.

Videtur itaque probabilius, cerebrum esse quidem morbi sedem, sed non affici primario, verum spiritus animales potius qui sunt naturæ salinæ, à particulis nitro-sulphureis ita affici, ut vel ob repletionem vel ob inanitionem inordinatè & cum impetu explodantur. Siquidem quod est motus regularis instrumentum præcipuum, illud etiam à motu irregulari præcipuè afficitur. Atqui Spiritus animales. Ergò. Quam opinionem prolixius defendit Clar. Willis in sua cerebri pathologia.

Idiopathica) Hæc differentia desumitur à Subiecto, cerebro nempe; partes autem vitiosos sunt ventri-

culus, lien, uterus, sæpius etiam partes externæ, manus & pedes, in quibus primò formicatio quædam præsentitur, post ex hac parte versus caput sensim percrepere & serpere videtur, sæpius etiam instar auræ frigidæ versus caput ascendentis imminentem paroxysmum prædicit.

Causa tamen Epilepsiæ non latet in his partibus, sed potius in cerebro, quia spiritus animales nullibi exploduntur in partes nisi in cerebro; Hæcque prænomina symptomata præliminaria signi rationem saltem habent, vel sunt causæ evidentes, quia vitiosa alicujus visceris dathesis excitans aliquam ibidem perturbationem, facile ob fermenti transmissionem vel spasmum usque in cerebrum continuationem, in cerebro jam prædisposito accessum epilepticum excitat.

Vel spirituum in cerebro explodi incipientium tantum signa existunt, dum enim Spiritus quidam in privatis hospitantes partibus & locis, destitutò continuò aliorum spirituum influxu, inordinatum cient motum, sicque in Extremitatibus nervorum & in illis partibus quibus nervi illi inferuntur spasmos quosdam excitant, qui ulterius serpentes cerebro communicantur, Spiritus jamdum ad explosionem paratos concitant, ut ita exordinatè excurrant, sicque instar fomitis ignaræ sese habent, id quod sapiissime fit ex utero, nec malum tamen hæret in utero sed in cerebro, quod probat Carolus Piso & Willisus.

Fortis vel levis) quatenus fit vel cum acriore & vel sine, quatenus in terram prosternuntur, sensus omnes læduntur, omnes partes convelluntur vel non,

Acro-

Acredine acido-austera. Particulæ hujus lymphæ non sunt solum teretes & aculeatæ, verùm etiam hamulis præditæ, quibus penetrant, sese fibris nervorum ita insinuant, ut iis infixæ adhæreant pertinaciter. Verùm si talis nervorum constrictio adesset, nonne potius paralyfis oriretur & spirituum animalium totalis influxus impediretur, quod in Epilepsia dici nequit.

Patet ex effectis & curatione. Acidum effectus sunt ductus acidi, vitalis effervescentia in corde defectus, anxietates circa præcordia, ventris tormina, motus convulsivi, dolores lacerativi, lancinantes & sine ardore rodentes.

Austera glutinositatem rebus conciliant, dolores convulsivos & suffocationem hypochondriorum excitant. Quæ omnia an in Epilepticis vel saltem aliqua reperiantur, quilibet judicet.

Austera corrigunt tinctura castorei; Salia volatilia, oleosa v. c. C. C. cranii humani, succini, Spiritus salis armoniaci volatilis salus.

Acidum curatur alterantibus. Salia volatilia, Sal volatile armoniaci, salia fixa & quæ infringunt acrimoniam v. g. limat. Ovis, margarita, ocul. S. creta, corallia, rasur. ebor. ungu. alcis, fœcul. pœon. Spiritus volatiles armoniaci. Oleosa v. g. olea aromatica stillatitia, Emulsiones, opiata, diuretica, sudorifera vomitoria & purgantia acidum educunt, temperato prius humore acido, quia nulla purgantia humores acidos blandè educunt. Omnia hæc in curationem Epilepsie adhibentur, concluditur ergo Causam esse lympham acido-austera-

Vapores non admittit) Extra sanguineam massam non placet hoc, si enim vapores moschi & ambræ excitant passionem hystericam, quidni etiam vapores tales maligni excitabunt convulsiones.

Signa si à lumbricis) sunt fœtor anhelitus, narium pruritus, dolor ventris, atque conveniens, stridor dentium in somno, urina turbida.

Causa nonnullorum symptomatum hinc etiam considerandæ veniunt, cur non tam cadant, quod fit in Appoplecticis, quam vi potius prosternuntur? Ratio videtur, quod omnis notitia & cognitio Epilepticis statim adimat, & quod nervi capti vicini validè contrahantur, unde tota corporis moles subito prosternitur. In appoplexia fit casus, quemadmodum fulcimenta ædium remota faciunt ædium collapsum in Epilepsia verò, quemadmodum ædes à pulvere pyrio distrumpuntur & de loco moventur.

Spuma oris) Habetur saliva spumosa à multis pro signo patognomonico, quamvis in aliis affectibus pneumonicis & hystericis sæpius appareat: Causam putarunt esse cerebri constrictionem, ita ut exprimat spuma in palati cavitatem, verùm cum antea dictum fuerit, neque cerebri ita convelli posse, neque etiam viæ appareant, statim cum Willisio fieri & generari spumam ab aëre concuiente ita salivam, ut videmus albumen ovi agitatam verti in spumam; cum enim nervi thoracis diaphragmatis & pulmonum motui dicati convellantur, præcordia valde constringuntur, & pulmones sursum ad laryngem usque elevantur, ita ut nec respiratio nec pulsus percipiuntur, sanguis verò in corde restagnans illud

Nu 3

valde

valde comprimit, hinc crebra & frequenti respiratione aër continuò transit salivam, eamque vertit in spumam & foras protrudit.

Eadem est causa, quare sæpè Epileptici pettus sive thoracem percutiant manu, ob sanguinis nempe restagnationem cor comprimantis & suffocationem comminantis, ita ut in suo cerebro raro naturæ instinctu ægri thoracem percutiant, quo illo motu & agitatione sanguis ventiletur, & cor ab oppressione vindicetur. Videtur eodem hoc fieri modo, quo dormientes titillati, aut pulicum morfu vellicati locum affectum inscii confricant & scalpunt.

Curatus est difficilima, quia non solum ibi hæret causa morbifica, ad quod medicamenta purgantia & alia non tam tendunt, verum etiã à singulis paroxysmis cerebrum quod est fons & scaturigo spirituum animalium, plurimum debilitatur, ejusque pori laxantur, sicque cuilibet materiæ heterogenæ post patet accessus.

Ante pubertatem. Tumor enim duplex accidit homini alteratio, dum spiritus animales ad testes & partes genitales infuunt copiosius, sicque simul si quæ adfunt particula nitro sulphuræ explosivæ quasi revelluntur à cerebro & alio mittuntur, si sanguis forsitan quoddam exoticum & malignum contineret fermentum cerebro communicandum, tum illud facile per arterias spasmodicas in testes deponeret: è contra accipit sanguis in testibus seminalem quãdam Tincturam, eamque refluxo suo cursu toti communicat, hinc corporis & animi doctes hunc tunc vegetiores, pili erumpunt,

ita ut videamus sanguinem & succum nutritivum novâ quãdã *Ζωμωσι* imprægnari; & Hippocrates rectè statuit, si fermentum illud morbificum à fermento seminali non superetur, tum nullam superesse reconvalescentiæ spem. Epilepsia sæpius ægotantè in ipso tollit paroxysmo, quatenus vel in apoplexiam degenerat, seu propter violentam illam concussionem tota illius œconomia evertitur: Et refert Riverius, nonnunquam particulas quasdam processuum mamillarum per nares explosas fuisse,

Vi motus eventus est duplex, terminatur vel ad mortem vel in alium transit morbum, melancholiam continuam, paralytin aut maniam, propter toni cerebri ejusque conformationis depravationem; hinc admissis aliis particulis exoticis spiritus animales figuntur, vis elastica deficit, nec amplius exploduntur.

Indicationes] Methodus medendi hic sæpissimè non observatur, sed ad Empiricæ confugiunt, plurimi etiã ex practicis, forte quia causam & affectus hujus generum non bene cognoverunt, quæ res dubio procul feliciter succederet, si simul alia obstacula removerentur medicamentis convenientibus; Sunt ergò indicationes vel curatoria quæ paroxysmum respiciunt, vel præservatoria, quæ causam morbificam.

Friktiones] Duplex in paroxysmo fit intentio spiritus efferos & volatiles inordinato motu quodammodo figere 2. Explosiones factas in genere nervoso suppressere & spiritus avocare.

Fit hoc perfrictiones, quia sic spiritus efferi demulcentur, revocantur & in ordinem rediguntur & ad consueta munia illa titillatione admonentur.

Punctio-

Punctiones] Non sint violentæ, neque vellicationes neque cucurbitulæ, neque partium extensiones approbantur, si pecceram instituantur, quia tam abest ut spiritus efferi tali irritatione demulceantur, ut potius inordinatius influant, & duplex etiam tali cura natura infertur molestia, una à morbo altera à remedio.

Clysmata] Διὰ τὴν ὄσιν diutius duret.

Allinationes temporum, narium] Balsamorum ruta, vitæ, succini, castorei, acetorum, bezoarico, aqua birundinum cum castoreo circa cranii suturas.

Naribus offerantur, quæ spiritus animales suâ graveolentiâ repellant intus quam extra adhibita, spiritus salis armoniaci C. cerv. fuliginis, unguis. alcis Virrioli philosoph. castor. ruta, asa. foetida.

Prætervitiarum indicationes extra paroxysmum possunt referri ad hæc duos, sanguinis sive liquoris vitalis, & nervosi succi, i. e. liquoris animalis vitia corrigere per morbificæ fomitis evacuationem,

2. Crebri vitiosam diathesin tollere, prius fit vomitoriis, purgantibus V. S. &c. posterior per appropriata.

Quæritur in quonam consistat virtus specificorum? R. In vi adstringente, quæ gaudent vegetabilia, v. gr. ruta, betonica, majorana, th. convall. unde dilatati pori iterum reducuntur ad pristinam & debitam figuram, & nocivus particulare heterogena e illapsus impeditur.

In animalibus vero & mineralibus consistit in expiratione quadâ armoniâ sive vinosâ, omnia enim illa specifica cranium humanum, &c. exhalant ἀναδύματα armoniacam sive dissipatâ, unde spiritus animales deperantur, & particulae explosivæ figurantur vel dissepantur.

Fontanella] Videntur convenire, quia latex serotus per tale emissarium educitur, & aliqui in paroxysmo igni incidentes, quamdiu ulcera illa manarunt & incurata mansere, tamdiu paroxysmo non fuere correpti; notante Willisio Observ. 2. Cauteris curavit Carolus Pilo, Setaceo Hildanus, Vesicatoria etiam conveniunt.

Menstrua nihilominus iusto tempora & modo fluerebant. Quare ergo laboravit epilepsia; R. Ut fermenta naturalia circa pubertatis annum se exeretunt, sic etiam præternaturalia vel hæreditaria, vel ascititia longo tempore latentia commoventur & vim suam exerunt, nihilominus menses interim ordinatè fluunt, quia causa non in utero hæret, sed ἐν τῷ ἐννεύματι.

Radix Pœoniae Maris; Luna decrecente collecta intus & extus: Willis ad ℥j. cum aq. cerafor. nigrorum exhibuit, & Epilepticam felicissimè curavit.

Rad. Valeriana; sylvestris ad ℥j. vel ℔. cum vino vel lacte datur.

Vomitória danda triduo & quadriduo ante plenilunium, ante quævis novi- & plenilunia Crocus metallorum, in infusione Grius vitæ, Tart. Emetic. Mynsichti ad gr. iij. Sal. Vit. ad ℥j. ad ℔.

V. S. venis hæmorrhoidalibus sanguisugæ applicatæ præferuntur, in pollice pedis V. S. laudatur.

Semper admiscenda specificâ vomitoriis.) Sic vomitoria dari possunt cum conserva flor. pœoniæ in figura boli. Pulveribus & pilulis additur castoreum, cran. human. ol. succini, sal armoniacum specificum cephalicum D. Michael. cinnabatis animum tunc præparat.

Wil.

Willis, ꝑ. fol. visc. querc. ꝑij. rad. pœon. incif. ꝑ. castor. ꝑ. ponantur in vase clauso cum aq. beton. vino albo. à ꝑ. sal. visc. quercia. vel communis ꝑij. dirigantur in vase clauso calore arenæ per 2. dies; capiat ꝑij.

Sin verò cathartica & specifica incal-
tum fuerint exhibita, ad remedia magna
accedendum: diaphoretica, salivantia,
thermas & acidulas; decoct. lign. ꝑ. r.
acidulæ artificiales ꝑ. io & ꝑ. te impræ-
gnatæ; *Massoria dicit causam, quod
rarò curetur epilepsia, quod Medici sem-
per in levioribus hæreant.*

Olea.) Ol amygd. dulc. quia acidum
Epilepticum compescit; ol. fulig. ad
gtt. vj.

Heroclinium turandi, quod Paracel-
sus pro specifico iudicat, ex uter. fertur
fœminam Epilepticam sanam factam usu
carnis lupi in pulverem redact. Vid. reso-
lut. medic.

Sive bilis sive pituita: addendus hu-
mor melancholicus, melancholici enim
sæpius fiunt Epileptici, ob humoris natu-
ram acidam & nervis inimicam, & hu-
mor melancholicus facillimè induit na-
turam Vitrioli vel ꝑ. rii.

Coturnicis Laborant ipsi Epilepsia, &
sæpius in mensam vocati nocent; aliqui
de hoc dubitant, & putant inclusos cor-
ripi epilepsia, secus vero si libero fru-
antur aère, vescuntur helleboro sese hoc re-
medio præservant; putamus tamen illos
in se continere *characterismum quendam
Epilepticum, & aliquid commune cum
busonibus obtinere, ipsorum ova habentur
pro morbi hujus antidoto, quemad-
modum hepar canis rabidi tollit vene-
nam rabieis inducens.*

Fel catuli nigri) quia acidam corrigitur
ab amaro; *pinguedo cati sylvestris umbi-
lico illita.*

Pulvis cordis humani violenta morte
interempti; Elixir pœon. Mynsicht. tin-
ctur. flor. pœon. *ror. solis die* stercus pa-
vonis figendo Spiritus & acrimoniam
temperando.

*Infantes morbo huic sunt maximè ob-
noxii*, ob cruditatem ventriculi, lactis
coagulationem, voracitatem, dolores,
vigilias, vermes, dispositionem semi-
nalem & nervosi generis imbecillitatem,
observatum fuit, pulciculas è lacte vaccæ
recrementis cerevisiæ coctæ (vulgo *Tre-
ber*) nutritæ paratas excitasse Epilepsiam,
quia particulæ illæ acidæ postmodum in
ventriculo promptissimam excitantur la-
ctis coagulationem.

Fit verò hoc circa duo potissimum
tempora, primo à partu mente, & tem-
pore dentitionis. Post nativitatem cere-
brum nondum est satis firmum, nervi et-
iam sunt laxiores propter humiditatem abun-
dantiam, hinc si à liquore illo, quo par-
tes irrigantur, nimium inficiantur Spiritus
animales, irritantur & inordinate
moventur, quo confert totius massæ san-
guinæ & nervosi liquoris contracta in
utero ob aëris defectum & debiram ven-
tilationem, pravam dispositionem, ob
hunc ventilationis defectum sæpius in in-
fantibus recens natis erumpunt sangui-
nis effervescentiæ latæ, rubicundæ &
morbillorum instar.

In dentitione) propagines nervorum
circa radices dentium à sanguine resta-
gnante acriori corrugantur, & spasmodi-
co convelluntur motu, unde dolor
vehemens. A tumore etiam gingivarum
sanguis

languinis circulatio impeditur unde arteriæ comprimuntur, quod ibidem fieri potest à nervorum corrugatione, sic que febriles oriuntur effervescentiæ.

Florentini infantibus suis occipit mature inurant, sicq; illos ab epilepsia præservant.

Formulæ medicament, *purgantium* pag. 11.

Dosis ℥ij. r. cum pp. additum spirituum salis facilius fermentet, Ergo sine spiritu illud exhibere. Hinc potest etiam addi Electuar. de tamarindi vel f. h. ℥j. Electuar. è succ. ros. ℥vj. pulv. jalap. ℥j. Misc. f. Electuar. vel etiam inde fieri possunt pilulæ.

Præparantium p. 12.

℞. *Liquor.* Tartari & c. Liquor Tartari est liquor splenicus ex Tartaro & nitro apud Schröder. lib. de Tartaro vim habet præcipitandi lympham, convenit in affectib. cephalicis splenicis & nephrit, ad gtt. x. vel xx. bis vel ter de die.

℞. *Sal succini volatile* & c. Aquæ prophylacticæ descriptionem habet Author de febribus malignis.

Observatio I. propter humiditatem cerebri pori fuere laxiores, fibræque à se invicem disjunctæ.

Ratio quare sapo conveniat, quærenda est in sale quod constat lixiviali. (Observationes Decker.) Quod charyophyl. juverint causa consistit in explosione Spirituum animalium. II. quod dissipent particulas nitro sulphureas, habent enim sal volatile oleosum in se.

In Formula prima. Tinctura castorei non debet excedere gtt. x. quia est in grati saporis, in sexu feminino debet addi laud. opiat, incomplet. gr. ij. vel iij. pos-

sunt sufficere, tempore vespertino opiat debent exhiberi.

Vinum) Viscus quercinus & semen pæoniæ sunt specifica, constant ex cephalicis & cordialibus, quia valde cor debilitatur in ista convulsione.

Cinnabaris) debet esse ritè præparata, aliàs exercet vim Emeticam & antimonialem.

Specifica anti novi & plenilunium sunt usurpanda, quia rum insignes animadvertuntur fermentationes.

Formula ultima in infantibus lactantibus suspecta est propter Spirit. salis ammoniaci, qui coagulat lac in ventriculo.

Syrup. diacod. refertur inter anodyna, & paratur ex papavere, sedat impetum spirit. animalium.

Aq. feniculi) quia adsunt flatus & tormina.

Manna vel per se soluta in lacte materno; vel pulment paratur ex ʒ. amygdal. & sacchar. Penidii. *Vel ℞. pro infante 3. Mensium,* mannæ electæ ℥ij. cum ʒ. amygdal. rec. & Sacchar. penid. f. pulm. pro r. dosi ℥β. Syr. fl. persic. pt. add. si suspicio sit delumbriticis, Syrup. solut. simpl. ℥β.

Infantes obnoxii sunt motibus epilepticis (1) ob nimiam voracitatem, unde flatus & cruditates colliguntur, succus pancreaticus nimium acescit, unde excitantur termina. (2) quando acidum in illis augetur & humores induunt naturam vitriolatam, (3) Veletiam sit primo mense à partu, quia tum cerebrum scater istiusmodi humoribus collectis in utero materno, ob prohibitam transpirationem & sanguinis ventilationem, hinc liquor generatur, qui facile ingreditur cerebrum.

00

cebrum.

rebrum. (4.) tempore dentitionis sive etiam fit propter consensum, quando exiguae propagines nervorum à sanguine restagnante vellicantur, quæ vellicatio communicatur cerebro. Vel intumescunt gingivæ, propter illum tumorem comprimuntur arteriæ, unde prohibetur sanguinis circulatio & restagnat, &c.

Formula in paroxysmo.

Rad. hellebor. nigr. ppt. ℥ij. cardamom. ℥j.

Cort. citr. arant. aa. Div. incisa & conculsa adspargantur aq. epileptica Langii; dentur ad nodulum ex lindone albo S. Säcklein zu einer Maasß Wein.

Prospectico ℥. Tinctur. Luna ℥ß. Tinct. succin. ℥j. m. S. Köstliche Haupt.

stärkende Tinctur, 15. Tropfen auff einmal.

In infantibus sic pulmentum ex manna, ℞. Emplastr. Epilept. Cratonis ℥ij. ducatur super alutam, & obducatur lindone rubro. Fiat Emplastr. rotundum, S. Plaster vorn auff's Haupt zu legen.

℞. Specific. cephalic. gr. v. ungu. alcis præpar. rasur. cran. human. aa. ℥ß. m. f. pulv. dividatur in tres partes æquales S. besonder Pulver auff 2. mal. Pro infante tertium mensium; vel ℞. specif. cephal. gr. iv. S. besonder Pulver vor einmal/datur cum aq. cerafor. nigror.

Clyster pro infante unius mensis. ℞. Flor. beton. sambuc. aa. p. j. Coq. cum juculo carnis; Colatur. ℞. ℥ij. adde urinae pueri ℥ij. vitell. ovi M. t. Enema.

C A P. II.

De Apoplexia.

Cerebrum] Et quidem corpus callosum, quia imaginatio & sensus communis afficiuntur, dum totalem patiuntur Eclipsin & obtenebrationem. Subjectum itaq; proximum immediatum sunt spiritus animales cerebri, regionem istam, ubi principes animæ cognoscentis facultates resident, nempe corpus callosum incolentes.

Mediatum verò statuimus medullium cerebri, quia in hoc omnium sensibilibus perceptiones terminantur, ipso itaque incurrente paroxysmo cessant functiones cujusque spontaneæ, ut & cognoscentis actus omnes: quia spiritus animales in Emporio suo corpore callo-

so supprimuntur, unde non solum motus expansionis verum & ipsorum affluxus in appendicem nervorum prorsus deficit, hinc illa Eclipsis totam regionem animalem, quæ hujus ditionis est, obscurat & obtenebrat.

Pulsus verò & respiratio, nec non ventriculi & intestinorum actiones remanent, si non perfecte tamen imperfectæ & languidæ, quia ipsorum actus omnino à cerebello procedunt, quod aut parum aut planè non læditur.

Cum verò explicatu difficillimum sit, quomodo spiritus animales statim in ipso emanationis fonte ita possint subito supprimi & extinguì, ut cessent omnes mo-

tus

tus & sensus: *Authores* in diversas ab ère sententias. Alii enim in corde causam quaesiverunt, alii in cerebro, ejusque accusant malam conformationem, (intempetiam) obstructionem, eamque putant aliqui fieri in ventriculis majoribus, alii in poris cerebri minoribus ita ut vel sanguis pro spirituum fomite non possit ad illas partes influere, vel spiritus animales inde effluere. *Wepfferus sedulus* in apoplexiæ vera causa inquirenda veram invenit causam in sectis apoplecticorum cadaveribus, h. e. ipsius cerebri & cerebelli substantiæ quoad minutissimos poros obstructio, ita ut nec spiritus vitales è sanguine influere, nec animales effluere possint.

Hocque fieri putat, quando arteriæ carotides obstruantur à sanguine ibidem in grumas abeunte, vel comprimantur à glandulis lymphæ copiosa refertis, vel in cerebri substantia vasa minora obstruantur ab humore crasso & viscido, vel sanguinis influxus inhibeatur rupto aliquo vase in cerebro.

Effluxum verò spirituum animalium inhiberi ob principii nervorum à colluvieterosa factam obstructionem, vel ob subitam ejus compressionem à turgescentibus venis & arteriis meningum & ipsius cerebri, vel sanguine intravasato in ventriculis latente, vel ob diathesin phlegmodeam.

Villifius putat totalem sanguinis è cerebro exclusionem fieri nunquam posse ob carotidum arteriarum internarum obstructionem, quia arteriæ carotides & verticales ita osculis innumeris sibi conjungantur, ut liquore injecto arteriæ carotidi paulò post videantur tinctæ

universæ ramificationes & arteriarum caro idum & cervicalium: hinc *quamvis unus forsitan fuerit obstructus ramus, sanguinem tamen facillimè per aliam cerebri substantiam influere posse*: invenit etiam ipse *Author* osseam arteriam carotidem post mortem, neque tamen æger unquam morbo attonito fuerat correptus.

Totalem verò sanguinis exclusionem *av. & notav* inferte posse prolixè demonstrat, sed tunc non esse apoplexiam, sed hystericam passionem vel animi deliquium, quatenus sanguis nimium irruit versus cor ob aliquam consternationem, vel spiritus animales ob denegatum influxum non influunt, quod sæpissimè fit ob nervos cardiacos spasmò affectos, tumq; sine omni motu & pulsu jacent ægri, sed eum pulsus hoc in morbo sit fortis, alia erit causa; una est accidentalis à causa forti & subitanea oriente; altera est habitualis à cerebri vitiosa dispositione, & hæreditaria, potest enim apoplexia dividi; quarum una oritur à medullæ obstructione, altera verò à cerebello, vel ab utroque. *Cerebrum* huic morbo magis obnoxium denotant præviæ scotomiæ, *Cerebellum* verò malè dispositum arguunt, creber incubus; pulsus intermittens, syncope & lipothymia.

Fit vero apoplexia sæpissimè sine causa nulla procatartica, hinc nulla etiã prophylactica curatio institui potest, & curatori a plerumque inefficax est. Est magna aliqua continui solutio, unde cerebri meatus opprimuntur & obstruuntur à sanguine extravasato, abscessu in meningibus & postmodum rupto; ab humoris terosi inundatione, à nimio *Sp. V. potu*; vel inter usum

acidularum magna dosi assumptarum somno post prandium, urina suppressâ, hæmorrhagia narium intempestivè sedatâ; in febris malignis etiam sæpissimè serosa illa excrementa versus cerebrum delata à *Φωτίαν* lechalem excitant: *Vel sit a spirituum animalium subitanea extinctione, quæ fieri potest per narcotica & immoderatum spiritus vini usum, qui efflatu suo spiritus animales perimunt.* Sæpius tamen præcedit cerebri diathesis & causæ procatarctiæ, hinc videmus nonnullos aliquoties insultibus istiusmodi apoplecticis tentari. Præsupponimus ibi materiam quandam colligi in cerebri ambitu, postmodum verò pergere versus corpus callosum, ibidemque partim poros obstruendo, partim narcotici inducendo spiritus animales opprimere, hinc à sola obstructione fieret tum non ita subito sed successivè paroxysmus invaderet; Quod si materia illa per poros iterum excludet, vel versus ventriculos cerebri transferatur, vel in corpus striatum ibidemque hemiplegiam excitans paroxysmus illic desinit, & redit quamprimum nova iterum materia in cerebri ambitu fuerit collecta.

Materia illa morbifica videtur habere naturam vitriolatam quæ sal. figere potens est, estque contraria vi explosivæ & spasmodicæ, quæ erat nitro-sulphurea, ita ut ab hac vis elastica spirituum animalium plane tollatur, videmus enim particulas Vitrioli, si cum fulminante terantur, tollere omnem vim fulminantem, sic putamus etiam, auram talem glaciale congelare omnes particulas activas spirituum animalium.

Prognosis.] Apoplexiæ semper est du-

bia. Nullam tamen admittit curationem, si respiratio etiam & pulsus desinant, & sudores colliquativi superveniunt.

Non tamen statim cistæ ferali mandandi, quia aliquoties factum est, ut materia discussa in cerebro spiritus animales iterum emanarint è cerebro, sicque redierit cordis motus, ut horologio restituitur motus appensis ponderibus. Qui semel paroxysmo apoplectico tentatus, postea fiat vertiginosus, cum novis accessionibus obnoxius fieri iudicatur, quatenus materia morbifica in ambitu cerebri collecta ibidemque sparsim fluitans subinde per portiones tantum exiguas in medullam descendit, & tandem acuta Vitriolica vel narcotici considerationem accersit.

In paroxysmo] Motus sanguinis mutandus & juvandus, hinc expediet si in sella æger contineatur: spiritus animales excitantur *Spiritu Corn. Cerv. spir. fuliginis, Salis armoniaci salsi, cauterio actuali vertici applicato, vesicatoriis hinc inde appositis; cucurbitulis etiam, vomitoriis & clysteribus acerbis non neglectis.*

Extra paroxysmum VERE & AUTUMNO purgandum emeticis, catharticis, pilulis de succino Cratonis; Fontanelle duæ ponendæ, una in brachio, altera in pede lateris oppositi; pro confortatione Electuaria, aquæ destillatæ, (NB. in vino prius maceretur stercor. pavonum) rosulæ; Spiritus salis armoniaci succinatæ, coralliatæ, castoreo aut cranio humero imprægnatus.

Potus Coffee. & herba thee, succulata; Elixir. vite Matth. Tinct. coralliorum.

In diætâ cœna sit panca vel nulla, somnus meridianus &c. *Compositationibus*
notis.

nocturnis fugiantur; *Materia morbifica* sapinis aque tenuis ac subtilis est ac ipsi spiritus animales qui afficiuntur, adeoque omnem fugit sensum, quod probat Hi-

storia Theologi apud Willisium, in quo ne vestigia quidem vel sanguinis extravasati, vel colluviei serosa apparebant capite aperto.

CAP. III.

De paralyti, caro, comate vigili & somnolento, catalepsi, incubo, lethargo, &c. Opisthotono, Emprosthotono, Tetano.

Coma lethargus & carus differunt, (1) quoad gradus somnolentia, (2) quoad memoriam & oblivionem (3) quoad dissipationem febrilem.

Omnium horum affectuum causa est (1) Humor aquosus pituitosus, lymphae copiosa sive colluvies serola, quæ si occupet saltem corticem cerebri & superficiem oritur *Coma*, si non superficiem solum sed & profundius penetret ad ipsam substantiam & medullam oritur *Lethargus*; si verò profundius ingreditur ad ipsum corpus callosum, excitatur *Carus*; ubi vero ipsum corpus callosum, occupaverit oritur *Apoplexia*, quatenus obstruit poros, & transitus denegatur spiritibus animalibus.

Causa 2. à sanguine copioso non extravasato sive restagnante in vasis, quod fit in plethoricis, quia vasa valde distenduntur, ita ut partes subjacentes comprimantur & tum curantur per venesectionem.

Causa 3. à sanguine extravasato, ubi non est plethora, quando ob nimiam copiam & distensionem vasa rumpuntur vel à casu, ictu, percussione, quæ excitant rupturam ut sanguis irruat in cerebrum, unde omnes viæ clauduntur Spirit. animalibus.

Causa 4. tumor in cerebro, qui per si-

gna non innotescit, nisi post mortem; quale exemplum habet Platherus.

Causa 5. à vaporibus excitatur, qui ascendunt sive ex humore putrido, vel à vino intemperanter & nimia copia hausto, vel à Spir. Vin. sic dediti crapula sæpe comprehenduntur tali affectu seporoso propter continuum influxum vaporum exhalantium ex ventriculo, intestinis & vasis mesaraicis.

Causa 6. à medicamentis narcoticis vim figendi habentibus anim. qui ita incrassantur & coagulantur, fiuntque inepti ad præstandos sensus, sicque impeditur restauratio Vel etiam tales particula sulphureo vitriolata possunt generari in ipsa corpore sicut & alii humores generantur, licet in medicamentis non fuerint assumpta, quæ coagulant & incrassant spiritus.

Q. Quæ vena secunda? v. Jugularis præ brachiali, quia sic sanguis intra sinus capitis plurimum coacturatus & restagnans ad æqualem circulationem facilius reducitur.

Vomitoria Sunt exhibenda si à crapula vel assumptis narcoticis effectus fuit excitatus soporosus si verò super venerit alii morbo, sanguis fit valde cacœchymicus, tum nocent, quia humores exagitant & in partem affectam magis adigunt.

Errhina fernutatoria & apophlegmatismi in principio morbi ob metum novae fluxionis vetantur.

Vesicatoria syncipiti adhibita multum praestant.

In Authore.

Præcessit hic febris, E. si est de essentia Lethargi, castoreum semper debet admisceri.

In mixtura potest pro lubitu substitui ∇ cephalica magna Aubaltin. $\zeta\beta$. Tinct. succini. Errhina possunt confici ex nicotiana; flor. lil. convall. majoran. sem. ruta.

Illa materia non fuit evacuata è cerebro, sed ex glandulis palati & salivalibus.

De Incubo.

Non solum afficiuntur spiritus in

ipso meditullio sed & in cerebello contenti.

Plerumque sunt crapule dediti, & habent sanguinem melancholicum.

Conveniunt purgantia cephalica, post confortantia Conserv. beton. fl. paralyf. major. spir. dianth. pulv. Marchionis, succinum, spir. lil. convall. syr up. de betonic.

\mathfrak{z} . Sulph. antim. gr. v. Crem. Tartar. gr. vj. m. f. pulv. S. Brechpulver.

\mathfrak{z} . Diagrid. sulph. $\mathfrak{z}\beta$. castor. gr. v. olei succini gr. j. m. f. pulv.

Hoc purgans in aliis affectibus non potest usurpari, quia excedit dosin.

Hermodactyli optimè omnibus purgantibus precipue in affectibus nervorum adhiberi possunt.

\mathfrak{z} . Turbith mineral. & pro hoc est hi no minerali aliud ex vegetabilibus constans substitui potest.

CAP. IV.

De Lethargo.

Affectuum priorum subjectum quæ-
sivimus in cerebri meditullio & cerebello, jam de illis agimus, quorum subjectum latet in cortice cerebri, *cujus partis & loci affectiones sunt somnus vigilia & memoria.* Explicandum itaq; quomodo fiat somnus naturalis & præternaturalis & memoria. Naturalis somnus fit quando spiritus animales retrocedunt versus anteriorem cerebri partem, & succus nervus pro nutritione & generatione spirituum animalium poros ingreditur, id quod ex lege naturæ simul fit.

Præternaturalis fit] Quando saccus il-

le nervus inquinatus, serosus & vitiosus animales à cortice cerebri repellit versus anteriorem cerebri partem: Eadem hæc spirituum animalium exclusio ab exterioribus cerebri meatibus humore quodam plenis est causa oblivionis.

Lethargus sive cum febre vel solum denotat affectum soporolum oritur ab illuvie serosa cerebri antra & exterioribus irrudente, ejusq; poros & meatus corticales subeunte, id quod docuit Anatomia, quanda etiã plicarum cerebri interstitia lymphâ fuere repleta, unde sæpius hydrops cerebri.

Sæpius etiam à malignitate, quando virulenta

ruleuta quædam & infesta materia è sanguine in cerebrũ inſillat in febris malignis, in febris malè judicatis [coratis] vel fit à latice inertis & vapidis, loco succi nervosi & spirituoſi influente in cachexia ſcorbutica & ictero.

Cauſe procatarticae ſunt Sanguis vitioſus, & cerebri diſpoſitio talis facilè materiam morbiſicam ſuſcipiens. In narcoſi ſpirituum etiam conſiſtit, ubi quæritur, an particulæ tales narcoticae in corpore noſtro generari poſſint? Affirm. quia in affectibus ſpasmoticis videmus generari particulas nitro ſulphureas, quare non etiam particulæ ſulphur. vitriol. aut narcoticae,

Aut *edictorie ſumma conſiſtit in hoc*. Accidit ſomnolentia illa, quia ſpiritus animales exterioris cerebri incolæ à motu & emanatione ceſſant, quod fit proprio vitio, quatenus verò à labore, morbo &c. abſumpti, vel narcoſi affecti: ut congelentur, vel vitio cerebri, quod in exteriori parte eſt obſtructum, ut ſpiritus animales debito pro expãſione ſpatio defraudentur.

Quare lædatur Reſpiratione & pulſu?
R. quia durante paroxyſmo ea dem cauſa morbiſica ex parte etiam cerebellum afficit, ibidemq; ſpiritus præcordiorũ motibus interuenientes lædit, qui perturbati nõ quidè omninò ceſſant, muuus tamen difficulter ac interruptè peragunt, ut diaphragma & thoracis muſculi tyſtolas ſuas laborioſè, & nunã longiori conatu, interdum nixibus repetitis obeant.

Unde febris in Lethargo? Illa ſeu præcedit ſeu ſequitur, non ab humore putrido, quo putant oriri inflammationem frigidam, quæ idem ſonat quod ignis glacialis: Sed à prohibito æquali fluxu ſanguinis & æquali refluxu, qui impeditur pro-

pter læſam reſpirationem & pulſum, non ſolum enim ſanguinis temperies in particulis ritè commiſtis & ſubactis, verum etiam in organica circulatione conſiſtit.

Quæ vena ſecanda? R. Jugularis præbrachiali, quia ſic ſanguis intra linus capitis plurimum coacet vatus & forſan reſtagnans in circulationem æquabilem facilius reducitur.

An Vomitoria ſint exhibenda? R. Si à Crapula vel narcoticis aſſumptis exorſus fuerit affectus, conveniunt *Sal. Vitrioli, aq. benediſt. & rina vita* ritè præparatus cum *aq. ceraſor. nigror.*

Si vero febris aut alii morbo ſuperuenerit, vel ob vitioſam ſanguinis diatheſin ortus nocent ab initio exhibita, quia humores exagitât illosq; ſubigere nequeunt & in partem affectam magis adigunt.

Errhina, ſternutatoria apophlegmatifimi morbo ineunte ob metum novæ fluxionis vitantur. *Veſicatoria* ſincipiti adhibita multam præſtant.

De Vertigine.

In vertigine manipuli ſaltem ſpirituum animalium afficiuntur, ipſorumq; motus partim pervertitur, partim ſupprimitur.

In prioribus morbis illa pars cerebri tantum fuit affecta, in qua anima ſenſitiva locum habet, nunc verò illa pars interior, ſive ſuperficies calloſi corporis, ubi *phantafia & ſenſus communis reſident*, afficitur in vertigine. In vertigine facultas viſiva & locomotiva læditur. Objecta enim viſibilia circumrotari videntur, & laborantes læpius etiã corruunt, nonnunquam à tenebris obfulcantur. Hoc in affectu ſenſus communis & imaginatio læduntur ſimul, iudicium verò rationale conſtat.

Quomo-

Quomodo fiat? Consideranda sunt res nonnaturales, quæ illam excitant, Circumgyratio, Despectus ab alto, Pontium transitus, Navigatio, Ebrietas.

Paralysis.

Definitur quod sit partium nervosarum à debita tensione resolutio seu relaxatio.

Causa est quod Spiritus animales partes illas non satis irradiant, vel viarum obstructio, vel spirituum animalium impotentia & defectus, quando à flatu quodam maligno vel narcotico sunt tacti.

Observatio ad affectus soporosos.

Ad Observ. (1) Comate Corovæ: male conjungit Author hos affectus.

Oblivio est verum signum Lethargi, neque enim semper adest febris.

Ad Observ. (2) addit Auth. plures morbos & symptomata quæ non possunt inesse subjecto, nec morbo.

Vertigo est symptoma hominis vigilantis, si fuit hysterica quomodo potuit esse vertiginoso, neq; fuit paralytica, quia fuit hysterica sive abfuit potius convulsio.

Si pilulæ constant ex resinosis, resolventur in spiritu vini vel anisi.

Acida sunt nervoso generi inimica; Affectus hystericus non fert dulcia quæ facillè bilefcunt, unde effervescentia oritur major.

Nephritis, paralysis non possunt curari intra 7. dies ad observ. Deckeri, non semper adest totalis privatio, sed quandoque aliqua saltem impotentia.

In paralysis debent præcedere præparantia & resolventia; unguentis præferuntur Spiritus quia illa magis obstruunt poros. Aq. Anhalt. Spir. lumbr. terrest. præparantia; Salv. Rosin. Major. Nervina.

Pilule fetide laudantur in affectibus hysterics & nervinis, quia è profundo eliciunt materiam morbificam Dij.

Loco succini conveniet: spirit. urtic. minor. qui egregie prodest.

Hermodylyli referuntur inter hydragoga, quia serum evacuant, profunt affectibus nervinis,

In pilulis conven. extractum in substantia vel in vino medicato, vel pulvere.

C A P. V.

De Catarrhis &c.

Definitio in omnes corporis partes; totum enim corpus est transpirabile, ad sunt etiam vasa quæ humores ad omnes partes corporis vehere possunt; alii definiunt, quod sit humoris excrementi quæ capite ad subjectas partes præternaturalis effluxus.

Humor præternaturalium,

Cerebrum) Veteres dixerunt esse te-

atum domui fumosæ impositum, excipiens vapores è partib⁹ inferioribus continuo ascendentes; quod sano sensu explicandum, neq; cerebrum semper in culpa, verum etiã partes sanguificationi destinata; quavis vitia primæ vel secundæ coctionis sæpe præter culpã excusantur, cū partium intemperies, in quo humores generantur, sufficiat, certum enim est in Medicina axioma:

axioma: *Ubi alimentum ibi excrementum* &c. Cerebrum etiam generat catarrhos, quia aëri præ aliis partibus exponitur: hinc aër calidus, colliquat & fundit, frigidus vero constringendo exprimit; plurimum vero contribuit inæqualitas aëris, ejuſque ſubitaneæ mutationes, vel etiam aër autumnalis ejuſque primum frigus, quia poti per totam æſtatem fuere aperti.

Literati etiam iis ſunt obnoxii ob continuas meditationes & ſpirituum animalium conſumptionem.

Aulici etiam, quia nudato capite ſemper incedunt, & illi qui conclave ingreſſi ſtatim dum adhuc ſudant, capillos fictitios reſciunt: *E. ob prohibitam ſeri tranſpirationem.*

Qui pedibus nudis incedunt, ob magnos nervos quos à ſpinali medulla habent pedes & impeditam tranſpirationem, & hæc eſt ratio quare pediluvia conferant quid in catarrhis.

Addo membranas &c. Distinguendum inter partes mandantes & recipientes: recipientes utique ſunt partes membranoſæ & nervoſæ, quod ex tumore, dolore & loco affecto patet, harum partium fibræ vellicantur; petioſita & membranæ oſſium capita inveſtientes in arthritide afficiuntur.

Addi debent diuretici & ſudorifera, confortantia etiam cerebrum, morſuli incrassantes & confortantes.

In Catarrho ſuffocativo nocent unguenta. ſapius etiam in febris nocent.

Purgantia ſunt aloſtica; de ſuccino Cratonis.

Arthritis, huius enim cauſa merito quaritur in cerebro, quod probant Carolus Piſo & Fernellius.

Non ſanguis peccat, quia corpora exanguia ſerè ſemper occupat, quamvis enim tumor ſuperveniat, ille tamen non eſt morbus, ſed ſymptoma, & ob impeditum ſanguinis circuitum fit, ſi enim ex ſanguine ob plenitudinem ſeu ſeroſam intemperiem extravasato fieret, duceretur ad ſuppurationem aliquando.

Neque ſuccus aëcis ſeu acidus nervus accuſari ſolum poteſt, quia in 6. partibus excitaret tales vellicationes, neque ſolum internodia oſſium infeſtaret: neque humor quidam à ſanguine efferveſcente deciduus, & ab articulis ſuſceptus cauſa materialis eſſe poteſt, tunc non ſemper deberet præcedere febris, & arthritici quam maxime deberent eſſe proclives ad febriles efferveſcentias, quod rariffimè fit: ſæpius etiam inſultus arthritici ſiunt ſubito & in principio valde atrocès ſunt, ſine immani ſanguinis efferveſcentia & ebullitione, quod fieri non poſſit ſi ſenſim materia morbiſica in parte affecta deponeretur, tum enim eſſent paroxyſmi longiores & durabilioreſ, neque tam facile ſedem ſuam ita mutare poſſent.

Materia morbiſica non eſt merè excrementitia, ſive portio ſucci nutritii verſus ſalem fixum degenerat; alius humor ille excrementitiuſ continuo parti affectæ moleſtiuſ & tumorem excitaret; Conſideratur hoc etiam curatione per amputationem & curtationem factâ.

Itaque apparet humorem quendam ſingularem inſultus arthritici cauſam eſſe non poſſe, ſed potius duos ſuccos fermentatioſ non facilè miſſibileſ coite, efferveſcere, & iuctâ hæc fibratum vellicationeſ dolorificas excitare; *Et quemadmodum videmus quod ſales in diver-*

Pp

ſi mo-

si modo statu positi, alii nempe fixi sive alkalifati, alii fluorem adepti sive acetosi invicem commissi ebulliant & effervescent, eorundem humiditate in coagulum album & duriusculum facessente, sic ab eorundem succorum diversa salina indolis coagulatione, nonnunquam materia Tophacea calculosa in locis affectis congeritur.

Succus nutritius è sanguine per arterias ad omnes partes delatus constat è panxillo spiritui, aqua terræ & sulphure copiosis, & modico salis aliquatenus volatilifati.

Nervus liquor volatilis est, quod si degeneret in fluorem sive acetositatem, ejusque particulæ, subortâ subinde fluxione, uberi copiâ, in articulos descendant, ibidem cum minera salina effervescent & paroxysmum arthriticum excitant.

Omnes purgationes aloëtica in affectibus catarrhosis laudantur, uti pilula Cratonis vel Francofurtenses &c.

Externè non sine utilitate usurpantur thus, mastiche, &c. Externè medicamenta semper tuto juxta vulgum applicari non possunt, quia magis excitant ferum, uti in catarrho suffocativo in quo non valet axungia peâoralis vid. Craton.

Albumen ovi si cum lacte auribus applicatur valet, sic etiam olea destillat. ut succini &c. Aquæ, Spiritus si Catarrhus est à lymphâ crassa laudantur, omnia verò opiata exulent.

℞. Flor. Cinei &c. per istos flores juxta Deck. nihil aliud intelligitur, ac est, quam stannum depuratum.

℞. Aq. Euphras. hæc formula optimè convenit, sed sal est omittendum, ac crocus metallorum l. aliud substituendum.

℞. Mimi ʒʒ. & hoc emplastrum valde laudatur & est in communi usu, nam habet vim anodynam & mitigandi acrimoniam.

Purgantia & sudorifera habent vim curandi arthritidem.

℞. Aq. prophylact. nostr. hæc formula habet vim lympham acrem incrassandi, & ter de die cochleatim assumi potest.

Erichina & sternutatoria licet quidem non sine magno successu in quovis catarrho assumantur, attamen in ophthalmia maxime nocent Sequitur Erichinum.

℞. Succ. betæ rubræ recent. expressa ʒʒ.

Aq. major. ʒj. Sem. nigell. ʒj. Misc.

S. In die Raafjuzi hen.

Formula humores intercipiens est sequens.

℞. Diacod. solidi in rotulis August. ʒj. vel iij.

S. Ruchleinammer im Mund zuhalten.

Formula sequens humores attenuat.

℞. Aq. loch. san. & expert. scabios. ver. asthmatica ʒj. Oxym. squillit. ʒj. Syrup. de scabios. ʒvj. S. Lust. Wasser.

Pro Confortatione.

℞. Succin. ppt. ʒvj. Ambr. ʒj. Sacchar. in aq. epilept. Langui solut. q. l. f. rotula.

S. Hauptlärkend Ugslein. Rüdlein. Sequens formula in quovis catarrho tuto & magno cum successu potest propinari.

℞. Chin. elect. ʒʒ. Lign. lentisc. ʒij. visc. quercin ʒij. sem. anisi ʒj. Coque in 4 lb. aquæ fontanæ. S. Ordinar. Trank.

LIBER